

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił prawa do renty rodzinnej po zmarłym P. R. (1) w dniu 13 listopada 2017 r. dla W. R.. W uzasadnieniu wskazano, że na wymagane 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w ostatnim 10-leciu przed dniem powstania niezdolności do pracy (zgonem) tj. w okresie od 13 listopada 2007 r. do 12 listopada 2017 r. uznano za udowodnione 2 lata, 4 miesiące i 14 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 21 dni okresów nieskładkowych. Łącznie 2 lata, 6 miesięcy, 5 dni. Również nie został spełniony warunek określony w art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej, ponieważ na wymagane 30 lat okresów składkowych udowodniono 2 lata, 4 miesiące i 14 dni w następujących okresach: od 19 listopada 2007 r. do 29 czerwca 2009 r. (firma (...)), od 22 grudnia 2009 r. do 17 stycznia 2010 r. (PUP), od 18 stycznia 2010 r. do 17 kwietnia 2010 r. ((...) przy (...) Urzędzie Wojewódzkim), od 3 sierpnia 2012 r. do 2 września 2012 r. (R. W.), od 11 lutego 2016 r. do 31 maja 2016 r. ((...)), od 30 sierpnia 2016 r. do 26 września 2016 r. (Z.W. (...)), od 20 marca 2017 r. do 31 marca 2017 r. i od 3 kwietnia 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r. (K. S.).

Do stażu nie uwzględniono:

- okresów rejestracji w PUP bez prawa do wypłaty zasiłku dla bezrobotnych, ponieważ zgodnie z obowiązującymi przepisami nie są one okresem składkowym ani nieskładkowym,
- okresów od 1 czerwca 2016 r. do 20 czerwca 2016 r. oraz 19 września 2016 r., 23 września 2016 r. i od 27 września 2016 r. do 30 września 2016 r. z powodu nieusprawiedliwionych nieobecności w pracy, wykazanych przez pracodawcę (...) i Z.W. (...).

/decyzja – k. 35 akt ZUS/

W imieniu małoletniej W. R. odwołanie od w/w decyzji w dniu 13 listopada 2018 r. złożyła T. R. ustanowiona rodziną zastępczą dla małoletniej oraz A. R. matka ubezpieczonej. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

- naruszenie normy wynikającej z treści art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w Ł., że w szczególnych okolicznościach niezależnych od małoletniej skarżącej prawo do renty rodzinnej po zmarłym ojcu wskutek zdarzenia losowego się nie należy w sytuacji kiedy nie miało ono żadnego wpływu na ten stan rzeczy w przedmiotowej sprawie,
- naruszenie normy wynikającej z art. 57 ust. 1 i 2 w związku z art. 58 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez dokonanie błędnej wykładni przedmiotowych powołanych przepisów na okoliczność nieuzasadnionej odmowy prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu małoletniej W. R. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie tendencyjnego uzasadnienia decyzji z 5 października 2018 r.,
- naruszenie normy wynikającej z treści art. 68 ust. pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez niedopuszczalne przyjęcie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, że małoletnia W. R. nie ma prawa do renty rodzinnej po ojcu z powodu uczęszczania do obowiązującej ośmioletniej szkoły powszechnej i dalszego kontynuowania nauki po niej ,tylko dlatego, że Zakład (...) hipotecznych w Ł. I Oddział doszedł do niewłaściwego wniosku iż nie posiada ona statusu ucznia tej szkoły bez podania w tym zakresie jakiegokolwiek przyczyny ważnej pod względem merytorycznym i formalno-prawnym w tej sprawie;
- naruszenie normy wynikającej z treści art. 65 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez niedopuszczalne przyjęcie przez Zakład ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., że małoletnia W. R. nie może otrzymać renty rodzinnej po zmarłym ojcu P. R. (1), tylko dlatego, że nie miał on w dniu swojej śmierci prawa do tego świadczenia z powodu braku okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze co najmniej z pięciu lat z tytułu zatrudnienia;

- naruszenie normy wynikającej z treści art. 5 kodeksu cywilnego w stosunku do małoletniej W. R. poprzez nadużycie swojego prawa w stosunku do niej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. niezgodnie z zasadami współżycia społecznego, ponieważ nie jest ono w zaistniałej sytuacji faktycznej uważane za wykonanie prawa i nie korzysta z tego powodu z ochrony w okolicznościach przedmiotowej sprawy;

- naruszenie normy wynikającej z treści art. 71 Konstytucji RP poprzez bezzasadne przyjęcie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., że wydana decyzja z dnia 5 października 2018 roku dotycząca odmowy przyznania prawa do renty rodzinnej dla małoletniej W. R. jest zgodna z obowiązującym prawem w sytuacji, kiedy faktycznie godzi w dobro rodziny zastępczej ustanowionej sędownie w jej interesie społecznym w celu zapewnienia egzystencji życiowej i bezpieczeństwa ekonomicznego podobnego w stosunku do innych dzieci w Polsce;

- naruszenie normy wynikającej z treści art. 26 Konwencji Praw Dziecka z roku 1989 przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. poprzez wydanie decyzji z dnia 5 października 2018 roku w stosunku do W. R. odmawiającej prawa do nabycia renty rodzinnej po zmarłym ojcu na podstawie międzynarodowego prawa, które jest nadrzędne wobec przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych określającego na zasadzie powołanego przepisu, że dziecko ma prawo do korzystania z zabezpieczenia społecznego w każdych okolicznościach w celu zapewnienia jemu środków utrzymania również na podstawie kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

W konsekwencji wniesiono o zmianę zaskarżonej decyzji.

/odwołanie – k. 3 – 6/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 8/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. R. (1) zmarł w dniu 13 listopada 2017 r. w Ł..

/odpis skrócony aktu zgonu – k. 11 - 12 akt ZUS/

W dniu 30 sierpnia 2018 r. T. R. w imieniu małoletniej W. R. złożyła wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej po ojcu P. R. (2).

/wniosek – k. 1 - 5 akt ZUS/

W okresie od 21 czerwca 2007 r. do 18 listopada 2007 r. zmarły był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ł..

/zaświadczenie – k. 32 akt ZUS/

P. R. (1) był zatrudniony w okresie od 19 listopada 2007 r. do 29 czerwca 2009 r. w firmie (...).

/potwierdzenie ubezpieczenia – k. 16 akt ZUS, k. 17 akt ZUS/

W okresie od 14 grudnia 2009 r. do 17 stycznia 2010 r. zmarły był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ł.. Zasiłek dla bezrobotnych pobierał w okresie od 22 grudnia 2009 r. do 17 stycznia 2010 r.

/zaświadczenie – k. 32 akt ZUS/

Zmarły był zatrudniony w (...) przy (...) Urzędzie Wojewódzkim w Ł. od 18 stycznia 2010 r. do 17 kwietnia 2010 r.

/potwierdzenie ubezpieczenia – k. 20 – 21 akt ZUS/

P. R. (1) pracował od 3 sierpnia 2012 r. do 2 września 2012 r. w firmie (...).

/potwierdzenie ubezpieczenia – k. 22 – 23 akt ZUS/

W okresie od 11 września 2013 r. do 29 stycznia 2014 r. zmarły był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ł..

/zaświadczenie – k. 32 akt ZUS/

Zmarły w okresie od 11 lutego 2016 r. do 20 czerwca 2016 r. był zatrudniony w (...). Podczas zatrudnienia przypada okres nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy od 1 czerwca 2016 r. do 20 czerwca 2016 r.

/potwierdzenie ubezpieczenia – k. 25 akt ZUS/

W okresie od 30 sierpnia 2016 r. do 30 września 2016 r. P. R. (1) był zatrudniony w Z.W. T. – A. Ł. w Ł.. Podczas zatrudnienia przypadają okresy nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy w dniu 19 września 2016 r., w dniu 23 września 2016 r., od 27 września 2016 r. do 30 września 2016 r.

/potwierdzenie ubezpieczenia – k. 26 – 27 akt ZUS/

W okresie od 20 marca 2017 r. do 31 marca 2017 r. i od 3 kwietnia 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r. zmarły był zatrudniony na podstawie umowy zlecenie u K. S.

/potwierdzenie ubezpieczenia – k. 28 – 29 akt ZUS/

Ostatnie ubezpieczenie zmarłego ustało 30 kwietnia 2017 r.

/karta przebiegu zatrudnienia – k. 34/

P. R. (1) w ostatnim dziesięcioleciu przypadającym przed datą powstania niezdolności do pracy (zgonu) tj. w okresie od 13 listopada 2007 r. do 12 listopada 2017 r. legitymuje się łącznym okresem ubezpieczenia w wymiarze 2 lata, 6 miesięcy i 5 dni (2 lata, 4 miesiące i 14 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 21 dni okresów nieskładkowych).

/karta przebiegu zatrudnienia – k. 34 akt ZUS/

Na wymagane 30 lat okresów składkowych udowodniono 2 lata, 4 miesiące i 14 dni w następujących okresach: od 19 listopada 2007 r. do 29 czerwca 2009 r. (firma (...)), od 22 grudnia 2009 r. do 17 stycznia 2010 r. (PUP), od 18 stycznia 2010 r. do 17 kwietnia 2010 r. ((...) przy (...) Urzędzie Wojewódzkim), od 3 sierpnia 2012 r. do 2 września 2012 r. (R. W.), od 11 lutego 2016 r. do 31 maja 2016 r. ((...)), od 30 sierpnia 2016 r. do 26 września 2016 r. (Z.W. (...)), od 20 marca 2017 r. do 31 marca 2017 r. i od 3 kwietnia 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r. (K. S.).

/bezsporne/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na mocy art. 67 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., Nr 1270) do renty rodzinnej uprawnieni są do renty rodzinnej uprawnione są dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione spełniające warunki określone w art. 68.

Zgodnie z treścią art. 68 ust. 1 renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Według zaś art. 68 ust. 2 przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

Warunki przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określają natomiast przepisy wspomnianej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w art. 57 i 58 ust. 2.

Zgodnie z art. 57 ust. 1, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
3. niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Przepisu art. 57 ust. 1 pkt 3 nie stosuje się jednak do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 57 ust. 2)

Jak stanowi art. 58 ust. 1 pkt 5 warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej: 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej (art. 58 ust. 2).

W myśl art. 58 ust. 3, jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w ust. 1, warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe.

Przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (ust. 4 art. 58).

Dodatkowo należy wskazać, iż stosownie do treści art. 5 ust.1. przytoczonej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, okresy: składkowe, o których mowa w art. 6 i nieskładkowe, o których mowa w art. 7. Natomiast stosownie do brzmienia ust. 2 omawianego przepisu przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Bezspornym jest w przedmiotowej sprawie, iż zmarły nie miał ustalonego prawa do emerytury, ani też nie spełniał warunków do uzyskania tego świadczenia. Zmarły nie miał także ustalonego prawa do renty. Oceniając uprawnienia odwołującej do uzyskania prawa do renty rodzinnej Sąd Okręgowy uznał stosownie do treści art. 68 ust. 2 powołanej ustawy, że z chwilą śmierci P. R. (1) był całkowicie niezdolny do pracy.

Należy wskazać, że zmarły na wymagane 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych wykazał łącznie 2 lata, 6 miesięcy, 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Nie spełnił także warunku wskazanego w art. 58 ust. 4, gdyż na wymagane 30 lat zmarły wykazał staż wynoszący jedynie 2 lata, 4 miesiące i 4 dni.

Należy wskazać, że organ rentowy nie zaliczył zmarłemu do stażu pracy: okresów od 1 czerwca 2016 r. do 20 czerwca 2016 r., 19 września 2016 r., 23 września 2016 r. i od 27 września 2016 r. do 30 września 2016 r. z powodu nieusprawiedliwionych nieobecności w pracy, wykazanych przez pracodawcę (...) i Z.W. (...) oraz okresów rejestracji w PUP bez prawa do wypłaty zasiłku dla bezrobotnych, gdyż okres ten nie jest okresem składkowym ani nieskładkowym w świetle przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Okres ten nie został wymieniony w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12 wspomnianej ustawy, a których mowa jest w art. 57 ust. 1 pkt 3.

Należy wskazać, że skarżąca w odwołaniu wskazała, że organ rentowy w zaskarżonej decyzji naruszył przepis art. 5 k.c. Podkreślić, że Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wielokrotnie wyjaśniał, że do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się ani art. 5 k.c., ani art. 8 k.p., umożliwiającących uwzględnienie przy wyrokowaniu zasad współżycia społecznego. Przepisy ustawy o rencie rodzinnej mają charakter przepisów prawa publicznego. Rygoryzm prawa publicznego nie może być łagodzony konstrukcją nadużycia prawa podmiotowego przewidzianą w art. 5 k.c. lub w art. 8 k.p. Zarzut nadużycia prawa podmiotowego, albo czynienia ze swego prawa podmiotowego użytku niezgodnego z zasadami współżycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych musiałby być odniesiony do czynności organu rentowego, który - wydając decyzję - nie korzysta ze swoich praw podmiotowych regulowanych prawem prywatnym - Kodeksem cywilnym lub Kodeksem pracy, lecz realizuje ustawowe kompetencje organu władzy publicznej. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych art. 5 k.c. nie ma zastosowania, zaś materialnoprawną podstawą świadczeń emerytalno-rentowych mogą być tylko przepisy prawa, a nie zasady współżycia społecznego. (Orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z 19 czerwca 1986 r., II URN 96/86, Służba (...) 1987 nr 3; wyrok z 29 października 1997 r., II UKN 311/97, OSNAPiUS 1998 Nr 15, poz. 465; wyrok z 26 maja 1999 r., II UKN 669/98, OSNAPiUS 2000 Nr 15, poz. 597 - notka; wyrok z 12 stycznia 2000 r., II UKN 293/99, OSNAPiUS 2001 Nr 9, poz. 321 - notka, postanowienie z 26 maja 1999 r., II UKN 670/98, niepublikowane).

Zatem mając na względzie powyższe należy wskazać, że nie doszło w niniejsze sprawie do naruszenia art. 5 k.c. (art. 8 k.p.), gdyż nie ma on zastosowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Odnosząc się do zarzucanych przez skarżącą naruszenia art. 71 konstytucji czy też art. 26 Konwencji Praw Dziecka to Sąd zważył, że skarżąca nie wskazała jednak, na czym w jej przekonaniu polegało naruszenie wymienionych przepisów. Brak konkretnych zarzutów powoduje, że Sąd nie miał możliwości dokonania oceny, czy w istocie doszło do naruszeń, skoro skarżąca właściwie wyłącznie ograniczyła się do wymienienia w/w przepisów. Tym samym wskazane zarzuty należało uznać za nieuzasadnione.

W oparciu o poczynione ustalenia i obowiązujące przepisy prawa Sąd Okręgowy uznał, że skarżona decyzja jest prawidłowa.

Jeszcze raz należy podkreślić, iż skarżąca z chwilą wniesienia odwołania stała się stroną procesu, a organ rentowy jego przeciwnikiem procesowym. Podporządkowanie się obowiązującym w procesie cywilnym zasadom, w tym zasadzie kontradyktoryjności, wymaga, aby strony powoływały dowody na poparcie swych twierdzeń, albowiem sądy ustalają fakty na podstawie dowodów. Sąd nie jest zobowiązany do poszukiwania dowodów z urzędu, gdyż w myśl zasady kontradyktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach. To strony są dysponentem toczącego się postępowania dowodowego i to one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Powyższe jasno wynika z art. 3 k.p.c., który wskazuje, że na stronach spoczywa obowiązek dawania wyjaśnień, co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i przedstawiania dowodów na ich poparcie.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., oddalił odwołanie wnioskodawcy, o czym orzekł w sentencji wyroku.

K.K.-W.